

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7627 Plen.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan cu specialitatea: limba maghiară, limba germană și religiunea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt în anii provizorii 1600 coroane și 300 coroane bani de cuartir, iar după definitivare 2400 coroane și 800 coroane bani de cuartir.

Dela concurenți se cere pregătirea prescrișă pentru institutele pedagogice de stat, respective pe lângă calificarea prescrișă în §. 122 punct 10 din Statutul organic și diplomă de profesor pentru școlile medii.

Cererile de concurs, instruite cu documentele în regulă în original, sunt a se înainta la consistoriul arhidiecezan.

Cererile intrate după termenul indicat nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 5 Iuliu st. v. 1910.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 7372 Plen.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de profesor extraordinar de cântări bisericesti și tipic, precum și de spiritual, eventual și de econom la seminarul nostru arhidiecezan, se publică concurs cu termen de 30 de zile după datul de astăzi.

Dela concurenți se cere calificarea prescrișă în §. 5 punct 4 din Regulamentul seminarial.

Remunerațiunea împreună cu acest post o va norma consistoriul arhidiecezan, după angajamentele ce va lua asupra-și recurentul, precum și după înclinarea dânsului de a lo-

cui în seminarul, unde va avea toată proviziunea.

Cererile instruite cu documentele trebuincioase sunt a se adresa în termenul indicat la consistoriul arhidiecezan.

Cererile intrate după expirarea concursului nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 5 Iuliu st. v., 1910.

Consistoriul arhidiecezan.

Chemarea școlii secundare

de G. H. Preșmoreanu.

I.

Nu începe îndoială, că problema organizării pe baze adevărate a școlilor noastre medii, este o întrebare foarte greu de rezolvat. Datorința fiecărui educator este a-și da concursul la deslegarea cu succes a acesteia, pentru a se putea stabili astfel o bază comună, unitară, pe sama învățământului nostru, care să corăspundă tuturor nevoilor noastre culturale și economice.

Având în vedere, că planurile noastre de învățământ gem de materialul îngrădit în programa școlii secundare, pe care aceasta, între orice împrejurări, cu o esactitate matematică caută a-l da gata, în decursul anului de școală, ar crede cineva, că instruirea și-a îndeplinit chemarea sa. Și durere, mulți chiar dintre conducătorii școlilor noastre se lasă seduși de această judecată greșită, mulțămindu-se astfel cu o tratare superficială, de o valoare dubie, a materialului, pe care se silesc a-l termina cu orice preț, fie de teama de a nu fi escepționați de către organele de control, fie în vederea câștigării de laude, pentru un succes aparent al examenului dela sfârșitul anului.

Lucrând astfel, firește, că o reformă adevărată a școlilor noastre medii nu e cu puțință, căci prin o aquirare imensă de cunoștințe din

partea elevilor nu ne putem încă aroga titlul de a fi concurs la rezolvarea problemei acestora.

Nu, căci o reformă ce să așteaptă, are să le asigure lor baze noi, din punct de vedere etic și național, iar nu numai pe teren didactic și organizator. Până ce fiecare educator nu va avea în vedere în primul rând partea educativă, în comunicarea oricărui gen de cunoștințe, întru promovarea educației morale, până atunci nici la o sporire a valorii învățământului, cu privire la cultura morala (spirituală), nu putem conta.

Astfel zădarnică este orice plângere de nerodnicia lui întru creșterea de caractere și individualități, atât de necesare pentru organismul nostru social-național.

Stările sociale triste de azi ne abat privirile asupra sistemului de educație (greșit) de azi, îndemnându-ne să îndreptăm, întrucât e posibil, greșelile aceluia.

Prin o astfel de lucrare umanitară, care n'are să constea din altceva decât din promovarea scopului instrucțiunii, care este: creșterea de caractere, am îndreptat cursul vieții sociale pe calea adevărată a progresului moral. Baza oricărui caracter fiind o voință energică, consecventă, școala are să caute a întări voința slabă a elevului, care voința e izvorul tuturor relexor, deprinzându-l la o lucrare continuă și regulată. Căci ce vedem în școala de azi?

Poate fi vorba de o muncă continuă, independentă și durabilă? Pe departe de a se fi dat să vedem vre-o pornire de a duce (la perfecțiune) mai departe lucrul început de altul, tinărul de azi își mărginește activitatea la minimul posibil, dacă acela îl califică la trecerea examenului. Îți face impresia, ca și când și-ar fi propus ca țintă: „desvoltarea de cât se poate mai puțină muncă intelectuală”... „Teama, de cea mai mică încordare a forțelor intelectuale, care presupune angajarea întregii energii psihice în ser-

viciul scopului propus, este un simptom general la tinerimea de azi”... „Și aceasta e chemată a fi clasa conducătoare de mâne”. (Payot).

Elevi eminenti din școlile medii oricât de activi s'ar părea, câtă vreme toată activitatea lor se mărginește la înmagazinarea de cunoștințe date deagata, fără a le cerne prin sita judecății lor proprii, nu sunt capabili de o muncă intelectuală independentă. Nu se dau îndărăt, când e vorba a-și însuși cât de multă materie, dar la cea mai mică încordare de puteri discursivă, necum să se angajeze bucuros la o astfel de activitate. Această scădere o mărește deci în mare măsură chiar sistemul modern de învățământ.

Acesta, în loc de a pretinde, ca elevul să prelucere materia învățată, se mulțamește dacă acela e în stare a o reproduce în mod mehanic. Prin acestfel de lucrare elevul însă caută să scape tocmai de acea muncă spirituală, pe care tocmai școala e chemată — să o sprijinească.

Deci, pe departe de a considera această activitate, fie ea însoțită de cele mai mari opintiri ale memoriei, de muncă adevărată, noi mai curând o putem privi de o trândăvie de spirit.

Activitatea, cât de intensivă, nu eschide trândăvia, câtă vreme nu întrunește o anumită calitate, care este o încordare intelectuală, fie și mai mijlocie, dar continuă și întreprinsă în o anumită direcție.

Tocmai a-i da voinții aceasta însușire este chemată școala. A-i da adecă direcție spre un scop anumit. Spre ajungerea acestuia ea e gata a sacrifica și plăcerea, și distracția ce o oferă varietatea în ocupațiune, după care se bat cei mai mulți elevi, și care de fapt oferă o recreațiune sufletească.

Prin această distracție a spiritului elevul își nimicește orice voință de muncă mai serioasă.

Durere, tocmai sistemul de instrucție de azi încurajază această

dela noi, cu realitatea condițiilor de viață din cadrele luptei politice din țara noastră.

Citez, aproape traducând:

... În marea epocă a egalității, frățietății și libertății — care tot mai durează — nu ne putem închipui o altă concepțiune a vieții decât cum e aceea, în care trăim. Acela care propovăduiește neegalitatea diferitelor seminții de neamuri și vestește inferioritatea unora, e astăzi politicește pierdut. E neîndoios, că opinia publică a popoarelor culte năzuește spre egalizarea tuturor neamurilor și prețuirea lor deopotrivă... Și totuși, în lumea politică luminită, alături cu egalitatea în fața legilor scapără avel jăratec al urei de rasă, care eliminează elementele de viață viguroasă...

... Adevărurile vieții reale sunt și mai îngrozitoare. Nemaghiarii sunt în Ungaria zece milioane, cu toată egalitatea de drepturi ei nu au dus-o mai departe, în regiunile mai înalte ale culturii, deși dela eliberarea lor a trecut o jumătate de veac. Este adevărat, că sunt între dânsii medici, avocați, ingineri, scriitori, ba chiar și artiști, dar oameni bogați sunt într-o minoritate disparentă și cu puține excepții, sunt într-o situație socială inferioară...

E un fenomen general, că sporiul neamurilor oprimate și sărace este cu mult mai

mare decât al parvenitilor, cari devin neamuri pasive.

Biologia constată, că deosebirea de greutate a creierului nu este dovadă de inferioritate, ci un rezultat al inferiorității, care se poate perfecționa. Munca intelectuală intensă sporește nu numai greutatea creierului, ci perfecționează țesăturile întregului organism. În consecință dacă s'ar da dreptul, puțința și prilejul celor oprimați să desfășure o muncă intelectuală, s'ar putea ridica peste societatea dominantă. În viața popoarelor există forțe ancestrale, care sdrobesc orice combinațiuni omenești...

Prin nivelarea culturală va pune pe cetea caracterului său rasă cea mai întregă și mai sănătoasă, care prin aceste însușiri va fi biruitoare în lupta pentru existență.

Și nici nu poate fi o lege eternă pentru viața omeniirii decât cea vecinică dela Dumnezeu, sporadică fiind toate plămămirile omenești: muschi de-o zi pe-o lume mică ce se măsură cu cotul.

Migrațiunea popoarelor a adus peste lumea romană diverse neamuri.

Neamurile venite și cele autohtone s'au amestecat contopindu-se în nouă formațiuni, ori absorbind unul pe altul, ori

extirpând unul pe celalalt și luându-i locul.

Cristalisarea neamurilor s'a făcut prin formarea celor trei grupe din rassa romană, germană și slavă.

Dintre popoarele venite în decursul migrațiunii din adâncile Aziei în inima Europei au fost cele mai războinice și mai puțin rezistente cele de rassa turanică.

Dintre Hani (375), Avari, Biseni, Bulgari (812), Maghiari, Cumani, Tataři și Turci... s'au sămăntii turanice (ural-altaice) Hani, Avari și Tataři au dispărut fără urmă; Bisenii și Cumani au fost absorbiți de Români și Maghiari. Maghiarii au rămas iocuiți între Germani, Slavi și Români; Turcii au rămas în ființă înafară de Europa centrală, ca popor nealterat de amestec și influență externă.

Bulgarii s'au slavizat, prin influența religioasă culturală a poporului cucerit de dânsi, un fenomen la care se potrivește proverbul latin: „Graecia capta, ferum victum coepit”.

Absorbind elemente bisene, cumane și mai ales slave, poporul maghiar a fost mântuit de nimicire prin creștinism și prin absorbirea unor elemente de valoare dintre elementele de elită dintre conlocuitori: Români, — din punctul de vedere etnic.

² Chinezii, Voevozii și nobilimea ardeleană.

FOIȘOARĂ.

Lupta de rasse.

De Sfinx.

Sub titlul „Ura de rasă” se ocupă un popular foiletonist maghiar de fenomenele fizio-psihologice, care se manifestă ca luptă de existență între rassele omenești în desfășurarea aptitudinilor proprii și specifice.

Pentru finețe am preferit expresia luptă, ca o realitate în locul specificării unilaterale a momentului psihologic, ura.

Publicistul maghiar caută prin străini material de inducțiune logică. În opresiunea muncitorilor Saraceni duși în America-de nord; în opresiunea și exploatarea Mongolilor (chinezi și japonezi) din California, relevând Rusia din Europa și omițând emigrările din Ungaria cu condițiile de libertate dela noi: Irlanda, Finlanda, Posen și Polonia-rusească încă sunt uitate. Nu voi folosi materialul adunat de Quintus, ci ideile fixate de dânsul în sens umanitarist; din când în când voi accentua potrivirea ideilor lui cu faptele

¹ Quintus, în Az Ujság nr. 162 din 9 Iulie 1910.

trândăvie de spirit, prin faptul, că silește pe elev să atingă numai la suprafață orice obiect sau întrebare din sfera studiului său, împiedcând astfel pătrunderea în esența lucrurilor.

Nu-i mirare dară, că școala noastră medie nu-i în stare a crește bărbați de caracter, câtă vreme ea însăși încurajază însușirea superficială a cunoștințelor și modul de judecată ușuratică.

Să deprindem dară pe elevi la o viață contemplativă de a se ști o-pune cu succes acelei imprăstieri a spiritului, pe care împrejurările de mai târziu o promovează și mai mult. Să pună școala mai mult preț pe cultivarea sistematică a voinții, nu și numai întrucât aceasta este reclamată în scopul însușirii cunoștințelor indispensabile pentru îmbrățișarea unei cariere.

Numai prin o îngrijită lucrare de felul acesta ne vom putea crește bărbați integri, capabili a crea, a reforma starea socială tristă de azi, precum și a stabili echilibrul dintre cultura și civilizația aleasă de azi și între integritatea morală de caracter a generației de față.

Din parlament. Vineri s'a votat adresa, cu care prim-ministrul nostru apleoat imediat la Ischl, pentru a o preda Maieștii Sale, iar dieta a luat în discuție proiectul de lege despre indemnizare. În ședința de Sâmbătă s'a continuat dezbaterile asupra indemnizării, luând parte la discuție și deputatul naționalist român Dr. Ștefan C. Pop. Se crede, că în cursul săptămânii acesteia dieta va vota indemnizarea, contingentul de recruți, convenția cu România, imprumutul cerut de guvern, și apoi va lua vacanțe până la finea lui Septembrie.

Anchetă. Înregistrând articolul nostru, în care spuneam, că aflăm de necesară convocarea unei anchete, pentru studiarea modalităților înțelegerii româno-maghiare, semioficiosul „*Kel. Értésítő*” și după el și alte foi ne spun, că cererile politice competente din Budapesta nu sunt străine de ideea aceasta și că în curând va fi convocată o astfel de anchetă, chemați fiind la consfățuire mai mulți politicieni de frunte, cari nu fac parte din nici un partid politic. Consfățuirea va fi deocamdată de caracter informativ.

Liturgia.

Părerea, că preoții liturgisitori sunt înscenatori de spectacole religioase publice, trebuie înlăturată. Reprezentațiile corale, declamatorice și teatrale ar fi sinonime cu săvârșirea liturgiilor bisericesti. Lumea cultă dela noi le cere pe aceste din urmă și prea adeseori negiă cercetarea bisericii și participarea la liturgie. S'er părea că preoții caută să satisfacă gustul straniu al publicului îmbrăcându-se luxos la slujbă, împodobind bi-

serioile, îngrijindu-se de buni cântăreți și de cântare artistică.

serioile, îngrijindu-se de buni cântăreți și de cântare artistică.

Intru adevăr clerul cuminte trebuie să se folosească de toate mijloacele, pentru ca metodele îndatinat de rugăciune să nu decază în formalități reci și moarte. Imbrăcămintea luxoașă, coruri, pictură artistică — să zicem și luminație electrică, sunt studiile evoluțiunii ritualismului. Stăruința zeloașă și nehibzuită în direcția aceasta ne-ar duce cu siguranță în mari răătăcirii. Am degrada religia la un sistem de exerciții ceremoniale și o am face religia formalismului.

Ce suflete ipocrite și oameni fără-delege găsi Isus în fariseii cari făcură din legea lui Moise a Decalogului o religie ceremonială și formalistă, și cărora le zise: „Voi sunteți ca mormintele, ale căror petri strălucesc în curățenie acoperind cadavrul, unde coloză verăii scârboși și neștiuți, — cum e inima voastră”. Și fariseii împlineau cu zeloașă și perfectă scrupulositate prescrierile ceremonialului ce-și ajunse culmea dezvoltării sub Solomon împăratul și care fusese garanța păstrării Legii și preoțiilor evrești.

Ritul a păstrat legea și cu el a cucerit. Ritualismul pe cât e de efectiv întru conservare și cuceriri nouă, e despotie și nemilos față de evoluția religiei. Apostolul Petru d. e. cerea să se tae împrejur și creștinii greci, care formă s'a abandonat prin botezul creștinesc.

Să introducă și în creștinism ritualul evreesc îngăduind la înepuț puține alterări. Dar și Grecii au venit înaintea creștinismului cu ritualele lor religioase. Anumite momente din viața lui Isus stau în legătură cu unele exerciții sacre ale Elinilor. Unele momente li se păreau chiar aluziuni la religia lor și la ritualul, cu care erau împreunate.

Înainte de Cr. cu 6 secole misteriele religioase grecești erau răspândite pretutindena în jurul Greciei. Principala și caracteristica notă distinctivă a tuturor culturilor religioase eline era: Simbolismul. O mare parte adevărată a ritualismului și ceremonialului consta din o dramă ori reprezentație dramatică, drept mijloc sau metod pentru espunerea și predarea adevărului religios. O atare dramă sau acțiune dramatică, uneori extravaganță și chiar îngrozitoare era numai un simbol al vreau adevăr. Un lucru se vedea, dar cu totul altoea însemna și se socotea.

Ceremoniile lui Dioniz, Demetra și Proserpina erau înepușe în vedere publică, dar se terminau secret în biserică. Dintre toate culturile religioase eline misterele eluziane au mai apropiată legătură cu momente din viața lui Isus și cu narațiunile evanghelice, și înfățișarea lor se simțeste mai bine în alcătuirea liturgiilor din biserica noastră ortodoxă*).

În secolul IV-lea religia creștină ajunge să fie religie de stat. Ea se instituie cu rugăciuni politice în biserici, cu sărbători și procesiuni, ca să facă opoziție sărbătorilor păgâne. Unele sărbători nu se putură abandona. Și biserica le acceptă cu dea sila, făcându-se un compromis cu ele, prin aceea că le dete un colorit creș-

* Nădăjduese a strânge tratatele mele religioase publicate în „T. R.” într'un mănunchiu, și acolo fiecare chestiune va fi mai aprofundată. Se va găsi în broșura la această chestiune pe larg isvorul grecesc și evreesc al liturgiilor ceremonialilor noastre. Și broșura, pe o vreme de seceță ca aceasta pe terenul activității literare a preoției noastre, o socotesc chiar folositoare și bine venită.

o alianță cu România și o rupere a lanțurilor „protectoarei” și a „salvatoarei” Rusii.

Dar colozul dela nord a detronat pe eroul dela Slivnița Alesandru Batenberg, după principe trebuia să moară de un cuțit necunoscut și Stambulov.

De acum nimeni nu mai îndrăznește să facă altă politică decât cea dictată din palatul dela Neva, iar păpușile politice, cari sunt „șefii” de „partide” joacă pe sfoarele trase dela Petersburg.

Principele face complimente în toate părțile și a ajuns rege; nu e nimic mai prețios, decât reclama pe care și-o face Bulgaria în străinătate!

Și „sfântul” Țar îi mai îndeamnă să sporească armata și se pândească încurcături dela Constantinopol... Deși credem că Bulgarii su întârziat, — ca și Muscalii la...

Ungaria are 17,875,980 locuitori.

Conducătorii politici maghiari vestesc *urbi et orbi*, că „Ungaria milenară” e un stat național maghiar; dar iată și statistica lor ce ne dovedește asupra caracterului național al populațiunii:

Nămărlul Maghiarilor e 8,742,301. Români 3,099,479. Slovaci 2,019,641. Sârbi 1,052,180. Germani 2,135,181. Ruteni

429.447. Alte neamuri 397.761. Total 17,875,980.

Dintre acesti locuitori sunt emigrați în America 33,252 suflete, din care sumă 30% sunt Maghiari.

Maghiari mai există, o insulă izolată în Moldova, în județul Bacău, unde fusese în veacul al XIV. o mănăstire zisă Episcopie Cumană.

Ca situație politică, sunt în fond două partide, în formă mai multe nuanțe. Cele două partide sunt al Maghiarilor și al naționalităților.

Proporția reprezentării lor în parlament sunt după alegerile din 1910: din partidele maghiare 394, din partidele naționalităților 8. De tot, deputați 402.

Principiile profesate de partidele majorității sunt: întărirea și asigurarea statului național maghiar în prerogativele sale milenare, maghiarizarea naționalităților cu forțe.

Principiile minorității sunt: consolidarea monarhiei pe baza egalității naționalităților.

Cum se prezintă această situație în lumina vântului vremii, care distruge „clădirile făcute din cărți de joc?”

Vom căuta deslușirea în articolul următor.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Preotul nu trebuie să-și uite, că în rugăciune ne interpretăm sufletul nostru nouă și l' exprimăm către Dumnezeu.

Iacob fugi de mânia fratelui său, de-a casa părintească, unde a comis păcatul, și se culcă în pustie cu capul pe o peatră fără să se gândească la tatăl său înșelat, la fratele său vătămat, la mamă-sa singură, nici la Dumnezeu pe care-l jignise, și adormind a visat, și în vis „iată o scară lungă răzimată pe pământ și cu vârful ajuncea la cer și văzu ingerii lui Dumnezeu suind și pogorând pe ea”. Facere XXVIII 11—22. Și când se trezi făcu altar din peatră, zicând: Cu adevărat, Domnul e în locul acesta și eu n'am știut. Și s'a temut și a zis: cât de înfricoșat este locul acesta! nu este alta fără numai casa lui Dumnezeu și aceasta este poarta Cerului.

Asfel preotul în rugăciune are să înalțe de pe pământ la cer acea scară, pe care să înalțe sufletele noastre cu toate durerile și bucuriile poporului și pogorâre răsplată dumnezeiască.

Și poporului îl folosește slujba lui, când depărtându-se dela rugăciune va putea simți și exprima ceva așa: Dzeu e în această lume, pentru că glasul lui în inimile noastre și mâna lui peste noi le-a deslușit mie preotul azi.

Preot. Scorobef.

Discursul deputatului Dr. Ștefan C. Pop,

rostit în ședința camerei din 16 Iulie.

Onorată cameră! În proiectul nostru de răspuns la mesaj, prezentat de colegul meu, Dr. Teodor Mihali, ne-am exprimat convingerea, că această cameră nu reprezintă părerea și voința întregului popor, (Contraziceri în dreapta) pentru aceea pentru că cea mai mare parte a poporului nu este aici, este eschisă din hotarele constituției și nu poate exercita drept de vot, și fiindcă voința care s'a manifestat n'a fost liberă.

Ca concluzie a faptului acestuia am stabilit, că cea mai urgentă cerință a camerei este ca, după ce va aranja grabnic necesitățile de stat, să creeze votul universal, egal și secret și după aceasta să-și considere chemarea de împlinită. Au mai adaus, că prin aceasta poate că-și va putea ispăși în fața țării atrocitățile și abuzurile făcute la alegeri. Și ca urmare a acestei împrejurări am hotărât, că atât în decursul discuției asupra proiectului de răspuns la mesaj, cât și la dezbaterile altor proiecte cari se vor prezenta, ne vom pune în serviciul principiilor acestora, că vom aprea abuzurile comise la alegeri și ne vom desvolta vederile privitoare la votul universal.

Dar dela deciziunea aceasta ne-a abătut pășirea contelui Tisza, care în ședința de Marți a ridicat o chestiune, rămasă neamintită, atât în mesajul de tron, cât și în proiectul de răspuns al comisiei alese de cameră. Chestia aceasta este așa numita chestie a naționalităților.

Toți au fost surprinși de felul cum a ajuns atât de pe neașteptate la ordinea zilei această chestie pe care nu a atins-o nici mesajul nici răspunsul la mesaj, și cei cari au căutat serios motivele acestei proceduri, au ajuns la concluzia că ne aflăm în fața unei tactice vechi, tactica urmată de toate guvernele, ca atunci când bănuiesc că țara traga la răspundere majoritatea, partidul stăpânitor să arunce în discuție o problemă, care abate atențiunea dela această îndatorire. Ei — chestia naționalităților a fost vecinicul „Prügelkugel” favorit al tuturor guvernelor și în special al guvernelor liberale; pe aceasta o arată totdeauna ca o sperietoare, când voiesc să scape de răspundere.

Domnilor! Chestia aceasta, după cum voi avea prilej să dovedesc, nici nu are actualitate în felul cum a ridicat-o dnul Tisza, pentru că pe când pe de o parte statorește cu expresii foarte puternice și în cuvinte detunătoare o țesă, că ce ar trebui să se facă cu agitatorii și se crede chemat să facă dânsul aceasta, pe stunci relativ la rezolvarea celeilalte părți a chestiei declară, că nu ia nici o răspundere ca să aranjeze chestia aceea, care e împreunată cu responsabilitate. A involburat valurile, dar nu a croit marea în care să se scourgă valurile acestea.

Domnilor! Dați-mi voie să mă ocup în mod obiectiv de chestia aceasta și să arăt pas de pas, că contele Ștefan Tisza și-a dezvoltat părerea într'un mod absolut incorect. Aceasta nu va fi o problemă prea grea, fiindcă mă voi baza pe istoria pragmatică și voi întrebuița isvoarele la cari dvoastră vă provocați adese. Voi cita principiile fundamentale ale constituției, plasmuite de Francisc Deák și de colaboratorii săi celebri, și din aceste vă veți convinge, că Tisza nu are dreptate când afirmă, că partidul naționalităților nu are îndreptățire la existență, nu are dreptate când susține că chestia aceasta trebuie rezolvată prin dar de milă, prin pomân,

fiindcă naționalitățile sunt acum înfrânte și deci se rezolvă unilateral problema aceasta. (Contra-ori în dreapta). O să vă dovedească, domnilor colegi, cu cuvintele lui că a spus acestea.

Carol Németh: Intervertire curată!

Dr. St. C. Pop: N'o să mă ocup de istoria ideii naționale, ci voi espune actualitățile care se referă la noi ale acestei idei cu deosebire din timpul de după 48.

Se știe, că diploma din Octomvrie recunoaște în Ardeal pe Români de națiune. Vă rog, cetiți espuserile lui Francisc Deák despre Ardeal, scrisă când a fost vorba de inarticulara legii uniunii. Spune acolo: Având în vedere, că în 1863 regele și dieta ardeleană au recunoscut pe Români de a patra națiune, Români pretind ca lor să li se recunoască dreptul, calitatea aceasta cu prilejul inarticularii uniunii transilvane. Și pentru a liniști spiritele, ce spune Fr. Deák? Să fie Români convinși, că în cazul când se va inarticulara uniunea, li se vor asigura prin lege toate drepturile câștigate și firește nu numai individualitatea personală, ci și cea națională. (Mișcare). Iar în cazul, că aceasta nu se va întâmpla, rămâne starea din 1863 și ei sunt recunoscuți de a patra națiune. (Mișcare). Eu de obicei sunt înarmat cu toate datele și ele îmi stau la dispoziție. Căci avem o bibliotecă bună și vă rog controlați-mă și veți constata, că nu m'am abătut când v'am spus acestea.

După ce s'au făcut declarațiile acestea liniștitoare, s'a făcut uniunea și legea naționalităților s'a creat accentuându-se principiile acestea. Poftim cetiți documentele dinainte de aducerea legii, cuvântările care s'au ținut atunci în cameră și vă veți convinge, că Fr. Deák și Iosif Eötvös au înțeles în alt chip rezolvirea chestiei naționalităților decât dvoastră, dlor deputați! Dl Victor Isekutz a spus, că națiunea politică este identică cu națiunea etnică ungurească și a negat, că națiunea politică ungară cuprinde în sine și naționalitățile din Ungaria, precum a spus Fr. Deák cu cuvintele aceste: „Atât naționalitatea românească, cât și naționalitățile slovecească, sârbească etc.” Așadar aceste sunt naționalitățile și Ungarii înocă sunt naționalitate. (Sgomot mare și contraziere în dreapta și în stânga), toate naționalitățile etnice formează împreună națiunea politică ungară.

Carol Németh: Și Români sunt membrii națiunii ungare.

Dr. St. C. Pop: Când s'a făcut legea aceasta, ea a fost pusă pe bezele principale ale egalității de drept și luorul acesta s'a și spus pentru că legea se cheamă: „legea despre egala îndreptățire a naționalităților”.

Așadar Francisc Deák în discursul său aducând mai ales argumente principiale ne arată, cât favor și în ce privință câștigă rasa maghiară. În decursul debaterii în merit vorbind despre folosirea limbii în deosebi pe terenul justiției, a liniștit naționalitățile zicând, că dezvoltarea burgheziei, civilizația și viața modernă și așa vor aduce cu sine procedura verbală, nemijlocită și instituția curții cu jurați și atunci pertractările s'or ținea și în limba naționalităților. Așadar că și în limba lor?

Astfel s'a aloțuit legea pentru naționalități, pe baza căreia într'adevăr au și intrat în vigoare dispozițiile din anii 1868—9; în congregații s'a primit de limbă protocolară și limba naționalităților, la judecătorii de instanța primă se pertracta și în limba respectivei naționalități, până ce a sosit era cea nouă, epoca din 1873—1874, care pe terenul justiției a făcut tabula rasa din legea pentru naționalități, și după asta una după alta s'au adus celelalte legi, cari au suspendat toate dispozițiile binefăcătoare.

On. cameră, dacă recunoașteți, că art. XLIV. din 1868 e lege fundamentală, dacă recunoașteți, că legea aceasta s'a creat din partea domnitorului, a celor mai distinși bărbați de stat, și din partea celor mai chemați reprezentanți ai naționalităților, și că aceasta e quasi recompensă pentru drepturile pierdute prin unirea Transilvaniei, drepturi pierdute mai cu seamă de Români; înureb se poate suspenda legea aceasta numai așa prin ordinațiuni și prin alte legi? (Voci din dreapta: Cu alte legi da!)

Lege fundamentală după uz nu se poate suspenda. (Vociferări din dreapta: Nu există lege fundamentală!) și dacă admit, că se poate, poftim suspendați-o. Dar vă întreb, recunoașteți că e suspendată? Din contră, tot la asta vă provocați, când voiți să demonstrați, cât de ferice sunt naționalitățile. (Sgomot din dreapta.) Asta o dau publicității bărbații dvoastre: „mă rog naționalității sunt niște calumniatori, că doar acolo e legea, a cărei fiecare literă e executată!” Asta o spune și con-

tele Maj'ath în opul său „Res Hungaricae”, fiindcă în străinătate trebuie lătită credința, că legea e executată, chiar și dacă nu e executată!

O voce în mijloc: Mergi în Basarabia!

Eu rămân aici, Ale deputat. Dintre noi mulți sunt din familii, ai caror membri și-au câștigat merite mari pentru patrie.

Pășirea contelui St. Tisza vrea să aibă caracter pacifist. În viața publică năzuințele de felul acesta nu sunt o nouitate. Bărbați cu renume cari în urma stării lor materiale și a capacității lor au ocupat un loc de frunte, și-au dat silința a rezolvi chestia asta, dar în sinul partidului liberal nu s'a aflat nici un deputat naționalist, care n'ar fi prețins cel puțin executarea cinstită și loială a legii pentru naționalități. Amintesc dintre cei vechi pe Iosif Gal și pe Miron Romanul și pe alții. Ministrul-prezident de atunci Coloman Széll și-a dat învoirea la toate astea, dar numai cu cuvântul, cu fapta nici odată. N'au concluzat nici odată, ca acțiunea asta de pace să se esopereze conform principiilor echității.

Cum se prezintă după toate astea contele St. Tisza? El zice, că partidul naționalităților a eșit zdrobit din lupta asta, partidul acesta teribil e măturat de pe fața pământului! (Sgomot și strigăte: Agitații!) zice, că a sosit timpul ca să ne împăcăm, să stabilim condițiile, prima condiție e revizuirea codului penal într'un sens mai aspru și organizarea poliției. (In dreapta: Așa e!) Intre colegii mei sunt destui și juriști, cari știu ce e agitația, știu cât de elastică e frasa asta, câte și de toate să pot întrefese și esplica pe baza ei. Contele St. Tisza voește șadar să revidieze codul penal și să organizeze.

Bărbați mai chemați ca mine au dovedit, că aceasta nu e sanare. Dar chiar Tisza își contraziere, când afirmă la sfârșitul discursului său, că „problema asta nu se poate rezolvi cu mijloace de putere, ci cu reciprocă înțelegere a inimilor și dispozițiilor sufletești”.

Așa e (o voce în stânga: Asta e destinată poporului bun). Da, v'am incredințat poporul acesta treizeci de ani, și ce ați făcut cu el? Din propoziția citată din literă în literă pot constata, că pe la sfârșitul vorbirii sale, și dlui s'a spăriat de medicina recomandată st. camere. (Contraziere în dreapta).

(Va urma).

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Despărțământul „Lăpușul-Unguresc” al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ținea adunarea cernală ordinară în Lăpușul-Unguresc la 2 August n. 1910 în sala cea mare a hotelului „Zsentye” după amiez la orele 3.

Ordinea de zi:

A)

1. Serviciul divin.
2. Deschiderea expoziției etnografice la orele 11 s. m. în edificiul școlii române din loc.*
3. Conferența delegatului comitetului central al Asociațiunii.
4. Masă comună la ora 1 p. m.**

B)

1. Deschiderea adunării cercuale.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru cenzurarea raportului,
 - b) pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
4. Raportul comisiunilor.
5. Eventuale disertații.
6. Alegerea alor doi delegați la adunarea generală din Deș.
7. Eventualele propuneri anunțate conform statutelor.
8. Alegerea comitetului cercual pe un period de 3 ani.
9. Alegerea comisiunii de verificare.
10. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului cercual ținută la 6 Iulie 1910.

Dr. Gavril Buzura
dir. desp.

Vasile Duma
secretar.

* Expoziția etnografică rămâne deschisă toată ziua, precum și în zilele următoare până în 7 August n.

** Domnii, cari doresc a participa la banchet sunt rugați a să anunța dlui Ioan Petruț cand. de adv. Lăpușul-Unguresc (Magyarlăpos) până în 30 Iulie st. n.

NOUȚĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nefericiții din Caraș-Severin au mai intrat sumele următoare: Din trecut 8288 cor. 61 fileri. Dela comuna Moșna și filia Nemșa 25 cor. 90 fil. Șelimber (Sibiui) 18 cor. 32 fil. Sibiui (cetate) încă 4 cor. Sebeș 29 cor. 58 fil. Beriu (Or.) 34 cor. 76 fil. Viștea-infer. 54 cor. 40 fil. Căpâlna-de-sus 13 cor. 80 fil. Nadeșul-săseș 18 cor. 60 fil. Someșfalău 17 cor. 64 fil. Colun 31 cor. 44 fil. Draos 47 cor. Luncoiul-de-sus 45 cor. Herseni 20 cor. 4 fil. Luța 10 cor. 46 fil. Bucium-Izbita 53 cor. 80 fil. Bărești (Ilia) 10 cor. 60 fil. Bruiu (Agn.) 6 cor. 2 fileri. Șasa (Lupșa) 11 cor. 50 fil. Purcăreni 51 cor. 96 fil. Ilie Beleuță 10 cor. Vulcan (Bran) 32 cor. 80 fil. Poiana-Blenchii 12 cor. 30 fil., adecă 559 cor. 92 fil. La olaltă 8848 cor. 53 fil.

Pentru armată. Din Viena se vestește, că în 18 August, cu prilejul când Monarhul nostru împlinește 80 de ani, armata va fi părtașă de numeroase distincțiuni. Intre altele, din fondurile ordinul Maria Terezia și Albrecht se vor regula datoriile ofițerilor; se va dispune ștergerea pedepselor mai ușoare dictate de tribunalele militare; se va introduce serviciul indirect de 35 de ani (12 luni de serviciu la trapă se vor socoti de 15 luni, dar cu favorul maximal de 5 ani). Unui ofițer, care bună oară are un serviciu de 30 de ani, i se vor socoti 35 de ani, în loc de 37 de ani și jumătate.

Post de medic. În cercul Tâlmaciului, comitatul nostru, este vacant postul de medic cercual. Terminul de concurs expiră cu sfârșitul lui Iulie n. Aviz celor interesați.

Incoronare. Din Londra se anunță, că încoronarea părechii regale engleze se va face în Iunie 1911.

Adunare învățătorească. Reuniunea învățătorilor români sălăgeni își va ținea anul acesta adunarea sa generală și jubilară a activității de 40 ani în Someș-Odorheiu (Szamosudvarhely), la 2 August n.

Fec. Miercuria trecută a izbucnit un foc în comuna Gurarâului, de lângă Sibiui. În timp de două ore flăcările au mistuit 27 șuri și grajduri, cu o parte din case, mobile și unelte de economie. O mică părțică din averea pierdută a fost asigurată. Paguba este considerabilă. Câteva familii n'au putut salva nimic din curți și din case. Bărbații mai toți erau duși la lucru, în sat rămăseră numai femeile și copiii.

Pentru inundații din Banat. Tinerii artiști, dnii Banuț, Crișan și Măreș au trimis la adresa P. Sfinției Sale Episcopului Dr. Miron E. Cristea suma de 300 cor. 84 fil. venitul net al concertului dat în Lugoj, în folosul inundațiilor bănățeni. Fapta generoasă se laudă de sine.

Serbări în Reghin. Cu ocazia adunării generale a Societății pentru fond de teatru român se vor da la Reghin mai multe festivități. În 28 August n. între orele 3 și 5 va fi o *serbare populară*, cu teatru, cântări și jocuri în costume naționale ce se poartă în partea locului; iar sara se va ținea *concertul* corului dela biserica Sfântului Nicolae din Brașov, condus de prof. G. Dima, la care își vor da concursul și bursierii Societății, dnii I. Crișan și Șt. Măreș. În 29 August n. sara va fi *teatru*, o dramă și o comedie, jucate de diletanți din Reghin și din Brașov, sub conducerea dlui A. P. Bînuț. După teatru urmează dans.

Ordinul capușinilor, în urma unei porunci date de papa Piu X, va fi supus la regule mai severe. În sensul regulamentelor noite nu este iertat călugărilor capușini să poarte pălărie și ghete, nici să doarmă în paturi, ci numai pe două scânduri acoperite cu o cergă; nu poartă albituri, ci un singur vestmânt prețios de lăună, încins cu fanie; nu i permis unui capușin să se scalde, nici să se spele și va trebui să poarte iarăși berbă ș. a. Se crede, că în urma acestor măsuri înăsprițe, mulți călugări vor părăsi ordinul capușinilor.

Hymen. Silvia Sămărghitan și Miron Bucșa, teolog absol., își anunță serbarea cununiei lor religioase, ce se va celebra Duminică, în 31 Iulie st. n. a. e. la ora 2 d. a., în biserica gr.-or. română din Cucerdea-româns.

— Trei frați filanțați deodată, anume: dl Dr. Cornel Glava cand. de avocat cu dsoara Elena Bocan, dl Stefan Glava, abs. de teologie și ales capelan, cu dsoara Victoria Popor, și dl Silviu Glava, învățător, cu dsoara Valeria Nișca.

Cutremur. În Timișoara și împrejurimea ei s'a simțit un cutremur de pământ Marți înainte de amiază, la 10 fără un sfert. Au fost trei lovituri după olaltă, împreunate cu un șgomot surd. Mulți oameni de spaimă au ieșit din case. Nenorocire nu s'a întâmplat.

La fondul Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor sibiieni” au mai dăruit: Liviu Tempea, profesor de muzică, 1 cor.; mai mulți, la premiarea junincelor din Sebeșul inferior, cor. 620; Victor Maniu, frizer, 1 cor.; Nicolae Cucu, paroh (Corbi) și soția sa Ana n. Munteanu, 50 bani; Maria Mureșianu, în amintirea fiului ei George, fost sodal lăcătuș, 1 cor.; Dora Hortenzia Băieșanu (Poiana Ampoiului), 2 cor. și Pavel Moldovan, ales paroh în Dragomirești (Maramureș), 1 cor.

Băile de aer și de soare sunt cunoscute din timpurile cele mai vechi. Efectul vindecător al lumii solare îl cunoșteau și popoarele primitive. În veche *Herodot* a scris despre băile de soare și despre felul, cum au să fie întrebuințate. *Pliniu* cel bătrân, învățatul naturalist roman din veacul prim al creștinismului, pomenește în scrierile sale despre soare ca un factor însemnat de tămăduire. Celebru medic al anticității *Hipocrate* (sec. al 4-lea n. de Cr) era un aderent însușit al băilor de soare. În eval mediu s'a pierdut cu totul obiceiul acestor fel de băi. Abia în veacul trecut au început să preocupe iarăși mintea oamenilor. Astăzi băile acestea sunt considerate mai ales ca un mijloc important pentru conservarea sănătății. Orașele Germaniei în deosebi au instalațiuni de asemenea băi; cele mai cercetate de străini sunt băile vaste și bine organizate din Dresda.

„Absurditate.” Ungerman din Strassburgal Alstției a comandat dela un negustor francez din același oraș o cantitate oarecare de benzină. Francezul a executat comanda și a trimis o notă scrisă în limba franceză. Germanul însă, supărat că în Alstția se mai scrie în limba aceasta, a refuzat să primească benzina. S'a pornit proces. Autoritățile se vede, că n'au dat dreptate germanului „patriot”, care în indignarea sa nu s'a mulțumit cu una cu două, ci s'a adresat d'adreptul cancelarului imperial, lui Bethmann Hollweg. Cancelarul i-a răspuns telegrafic: *Unsinn*, — absurditate.

Petrecere în Lăpușul-unguresc. Cu ocazia adunării despărțământului Asociațiunii inteligența română din cercul Lăpușului arangează în favorul despărțământului și al bisericii române din Lăpușul-unguresc petrecere cu joc, care se va ținea în 2 August n. 1910 în sala hotelului „Zsentye”. Inceputul precis la 8 oare seara.

Teatru în Daneș. Tinerimea studioasă română din Daneș invită la petrecerea de vară împreună cu producțiune teatrală, ce se va aranja în 31 Iulie s. o. st. n., în localul destinat spre acest scop. Inceputul precis la 7 oare seara. Suprasolvirile se primesc și se chitează cu mulțumită în ziare. Venitul curat e destinat spre ajutorarea inundațiilor din Banat. Se va juca piesa: „*Sămbăta morților*”, dramă din popor în 5 acte, localizată după Răupach, de *Teodor V. Păcățian*. După producțiune joc.

Poșta redacției.

Cetea. Se publică în curând.

Dlui I. T. în B. Ii vom face loc în curând.

Oficială.

Pentru a putea face încheierea socotelilor despre întregirea dotațiunii dela stat On. domni preoți, cari încă nu și-au ridicat congrua, sunt poftiți să trimeată fără amânare chitanțele Oficiului casei arhidiecezane.

Publicațiune.

Pentru liferare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220—250 elevi dela seminarul teologic-pedagogic gr. or. român „Andreian“ din Sibiu în anul școlar 1910—1911 se publică concurs. Doritorii de a reflecta la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor. în persoană la subscrierul până la 30 Iulie (12 August) a. c. inclusise unde vor afla mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventuale alte informațiuni.

Ofertele intrate după termin nu se vor lua în considerare.
Tot în acest termin se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și culină.
Sibiu, 22 Iulie 1910.

Economul seminarial.

(256) 1—2

Nr. 183/910.

[259] 1—3

Concurs.

La școlile centrale gr. or. române din Brașov sunt vacante următoarele posturi pentru ocuparea cărora se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

- a) La gimnaziu un post de profesor pentru catedra de matematică și fizică.
- b) La școala comercială superioară un post de profesor pentru catedra de maghiară și germană.
- c) La școlile primare gr. or. rom., șase posturi de învățători.

Concurenții își vor adresa petițiunile lor Eforiei școlare și le vor însoți de următoarele documente în original:

1. Cartea de botez, prin care vor dovedi că sunt români de religie gr. orientală.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical.
4. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor conform art. de lege XXX. din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru școlile comerciale din 1895, s'au întrucât nu ar avea încă diploma cel puțin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolutural. Pentru concurenții de sub c) atestat de calificare învățătoresc eventual și alte documente recomandatoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

I. Pentru cele de sub a) și b):

Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului ca suplinitori salar anual de 1600 cor., pentru timpul de serviciu ca profesori provizori salar anual de 1800 cor., iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual pentru cei dela gimnaziu de 2400 cor., iar pentru cei dela școala comercială superioară de 2800 cor. anual cinci cvinovenii de câte 200 cor. și bani de cvartir 500 cor. anual până la 10 ani de serviciu, iar dela 10 ani de serviciu în sus, se urcă tot din cinci în cinci ani cu câte 100 cor. până la suma maximală de 800 cor.

II. Pentru cele de sub c):

Salar anual de 1400 cor., șase cvinovenii à 200 cor. și bani de cvartir 420 cor. anual.

Brașov, din ședința Eforiei școlare ținută la 7 Iulie 1910.

Romulus Moga
secretar.Dr. V. Saftu
prezident.

Nr. 490/1910.

[258] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoare dela școala confesională din comuna Vlădeni protopresbiteratul Branului să publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

- a) Salar fundamental de 600 cor.
- b) relut de cvartir și grădină 50 cor. iar restul de 400 cor. ca întregire la sala-

rul fundamental și cuincuenalele pretinse de lege se vor cere dela stat.

Învățătoarea aleasă va avea să provadă instrucția în clasele ce i se vor designa și lucrul de mână la fetițele din cl. III—VI.

Reflectantele la acest post, au a-și înainta rugărilor instruite conform normelor în vigoare, accludând și document despre calificarea sa în lucrul de mână subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Zărnești, în 8 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al Branului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Publicare de licitație minuendă.

Comuna bisericească ortodoxă română Dăișoara (Longodâr) protopresbiteratul Cohalm, comitatul Târnava-mare, pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaven. Consistor Arhid. — cu datul de 5 Maiu 1905 nr. 4251 Școl. și de comisiunea administrativă Sighișoara cu datul de 1 Martie st. nou 1910 nr. 331/1910 dă în întreprindere prin licitație publică minuendă ce se va ținea în 8 August st. n. 1910 înainte de amezai la 11 ore zidirea școlii confesionale împreună și cancelaria comunală.

Prețul strigării pentru amândouă e 18.991 cor. 85 fil.

Vadiu 5%.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial până la ziua licitațiunii.

Comitetul parohial și comunal își rezervă dreptul a da edificarea acestora la acei întreprinzători în care va avea mai multă încredere.

Dăișoara (Longodâr), în 17 Iulie st. n. 1910.

Ioan Mihail Parteni Mihail
preot și prez. notar.Ioșif Radu
primar.

(257) 1—1

Nr. 432/1910.

[253] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Cerbia cu filia Pogănești se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cel care dorește a ocupa acest post trebuie să-și înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul indicat, concursul cu toate documentele prescise; iar în sensul § ului 33 din „Regulamentul pentru parohii“ cu prealabila înștiințare a subsemnatului se pot înfățișa înaintea alegătorilor pentru a ținea predică, a cânta și eventual a celebra.

Iliia, la 6 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliiei în conțelegere cu comitetul parohial.

Zevedeiu Mureșan
protopresbiter.

Nr. 7224 Bis.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan permanent sistematizat de nou în parohia Cluș, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela ziua publicării.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 2000 coroane salar anual în numărul;
2. 400 coroane bani de cortel;
3. Jumătate venitele stolari pentru toate acele funcțiuni în parohia Cluș, cari le va îndeplini din însărcinarea parohului-protopresbiter.

Venitele de sub poziția 1 au să se înțeleagă așa, că primind capelanul congrua maximală dela stat, cum și tot dela stat diferite remunerații pentru catehizarea elevilor gr. ort., restul îl primește dela cassa arhidiecezană din fondul școlar eparhial.

Cel ales respective numit de consistoriul arhidiecezan, este datoriu se provadă catehizarea elevilor de religie noastră, cari cercetează școlile din Cluș, și se îndeplinească funcțiunile bisericești ce i le va încredința protopopul paroh în parohia Cluș.

La acest post pot concurge preoți cu calificare pentru parohii de clasa I sau candidați de preoți cu aceiași calificare, cari au se între în cler la o lună de zile după numirea lor prin consistoriul arhidiecezan.

Cereri instruite în conformitate cu normele din vigoare, și cu atestat că concurenții posedă bine limba maghiară în vorbire și în scris — să se adreseze la consistoriul arhidiecezan în termenul deschis.

Sibiu, în 6 Iuliu v., 1910.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 350/1910.

[252] 2—3

Concurs.

Pe baza ordinului Preaven. Consistor arhidiecezan Nr. 3951/1910 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III-a Folt.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotației clerului.

Cereri de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termin de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român“, iar concurenții să se prezinte în parohie — pe lângă observarea presciselor regulamentului — pentru a cânta, cuvânta, eventual a celebra, și a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu-Algyógy, 27 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 53/1910.

[244] 3—3

Licitațiune.

Comuna bisericească Petrifaleu (Péterfalva), protopresbiteratul Sebeșului, pe baza planului și preliminarului de spese, aprobate de Preavenatul Consistor arhidiecezan cu dtul 21/1 1910 Nr. 601 Școl. 1910 dă în întreprindere zidirea școlii prin licitațiune publică minuendă care se va ținea la 18/31 Iuliu a. c. la 2. ore d. a. în școala din Petrifaleu.

Prețul de strigare e cor. 21944 90, în care sumă e cuprins și întreg materialul. Cei ce doresc a lua parte la licitațiune sunt datori a depune vadiu de 10%.

Planul preliminarului de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. din Petrifaleu.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe acela, în care are mai mare încredere.

Petrifaleu, 27 Iunie 1910.

Zaharie Radu.

N. Oancea

notar.

paroh.

Vidi.

Sergiu Medean

protopresbiter

Nr. 369/1910

[251] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din Sălcuia de sus, protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: Salar 1000 coroane, cvartir și grădină în natură. Cuincuenalele conform legii.

Cuincuenalele se compută numai după anii de serviciu neîntrerupt la această școală.

Alesul învățător va conduce și strana și va cănta răspunsurile liturgice cu elevii de școală. De datorințele sale ține și instruirea elevilor școlii de repetiție și cultivarea grădinei școlare.

Cei ce pot înființa cor bisericesc vor fi preferiți.

Concursele înzestrate cu documentele cerute de normele în vigoare se aștern subscrierului oficiu protopresbiteral în termenul deschis. Înainte de alegere concurenții, cu previa înștiințare aici, se pot prezenta în comună pentru a-și arăta dexteritățile în cântare și conducerea stranei și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 2 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei în conțelegere cu comitetul școlar concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Licitațiune de pădure.

Încuviințându-se din partea autorităților supreme competente exploatarea alcr 15*2 jug cat. din pădurea de fag a bisericii noastre de aici, — pentru vinderea acesteia să publică licitațiune, ce să va ținea la 20 Iulie (2 August) st. n. a. c. la 11 ore a. m. în sala de învățământ a școlii noastre de aici.

Prețul de strigare este 2900 cor. dela care sumă 10% sunt a să depune ca vadiu la epitropia parohială, înainte de începerea licitațiunii.

Condițiunile speciale de licitare să pot afla până la ziua sus amintită, la oficiul parohial de aici.

Gheröfi-Dângău, 3/16 Iulie 1910.

(249) 2—3

Epitropia par. gr. ort.

Nr. 593/910.

[247] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Turda salar anual 1100 coroane din cassa bisericii în rate lunare decursive, locuință nouă, deplin corăspunzătoare legii, 20 cor. relut de grădină și începând dela al 5-lea an servit la această școală, cuincuenile legale. Pentru ocupații oficiale în orele libere 200 cor. ca remunerație separată.
2. Agârbiciu salar 1000 cor. din repartiție și cassa bisericii, locuință și 1/4 jug. grădină și cuincuenalele prescise, după 5 ani de serviciu la această școală.
3. Hârastaș salar 1000 coroane din repartiție dela biserică și fondul școlar eparhial, locuință în edificiul școlii și grădină în mărime de 1/4 jugăr și cuincuenalele legale după împlinirea serviciului de 5 ani la această școală.

Aleșii vor fi datori a provedea instrucțiunea în școala cotidiană și cea de repetiție, a cânta în strană la biserică în Dumineci și sărbători, a instrui și conduce corul bisericii. Deoi cunoscătorii de muzică vocală vor fi preferiți.

Petițiunile concursuale instruite în ordine se vor subțerne în termenul deschis acestui oficiu, și reflectanții sunt poțiti a se prezenta la biserică în comuna la care competează spre aș arăta dexteritatea în ale cântării.

Turda, 1 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Jovian Mureșianu
protopop.

Cant un băiat sau doi

ca învățăcei în jimblăria și franzelăria mea. Băieți mai mari se primesc pe timp mai scurt.

Petru Moga

(255) 1—4

franzelar

Sibiu, Str. Poplăcei.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth“ lângă Sprudel.

(387) 45—

Luminări de stearin superfine.

La dorința p. t. publicului am produs un soi de luminări de stearin din cel mai curat, care le vindem sub numele

(246) 3—3

Luminări de stearin superfine pt. salon.

Luminările acestea sunt pachetate în carton și se pot procura din depozitele noastre Strada Cisnădiei Nr. 2 și Strada Turnului Nr. 27, precum și din fiecare băcănie mai mare.

Siebenbürger Vereinsbank A. G.

Secția: fabrica de luminări de stearin și săpun.